

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 Valtioneuvosto

Maakuntauudistuksen täytäntöönpanosta liikennealalla ja eräät siihen liittyvät lait

Espoon kaupunki huomioi luonnoksesta hallituksen esitykseksi (HE) liikennejärjestelmäsuunnittelun osalta seuraavaa.

Liikennejärjestelmä on laaja kokonaisuus, jolla tarkoitetaan: 1) *liikennejärjestelmällä* kaikki liikennemuodot kattavasta henkilö- ja tavaraliikenteestä, niitä palvelevista liikenneverkoista, viestintäyhteyksistä ja tiedosta sekä liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017) tarkoitetuista palveluista, liikennevälineistä ja liikennettä ohjaavista järjestelmistä muodostuvaa kokonaisuutta. Kyse on paljolti liikenteen ja maankäytön yhteensovituksesta.

Liikennejärjestelmäsuunnittelu tapahtuisi uudistuksen mukaan 18 maakunnassa. Nykyiset ELYn liikennevastuualueen tehtävät siirtyvät hoidettaviksi pääosin maakunnissa. Ehdotusten mukaan jatkossa maakuntien laatimat yleis-, tie- ja ratasuunnitelmat hyväksyisi Liikenne- ja viestintävirasto. Maakuntauudistuksen jälkeen Liikenne- ja viestintävirasto toimisi liikenne- ja viestintäministeriön apuna liikennejärjestelmätöiden strategisessa kehittämisessä ja alueellisten liikennejärjestelmätavoitteiden yhteensovittamisessa.

Maakunta vastaisi liikennejärjestelmän toimivuudesta. Toimivuuden varmistamiseksi eri liikennemuodot tulee sovittaa yhteen, ja tavoitteena on ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä liikennejärjestelmä. Liikennejärjestelmän toimivuus ja suunnittelu edellyttävät yhteistyötä valtion, maakuntien ja kuntien välillä. Laki liikenteen palveluista (320/17) mahdollistaa osaltaan uusia liikkumisen palveluja muuttaen toimintaympäristöä. Tiedon tehokas hyödyntäminen ja digitaalisuus vaikuttavat ihmisten ja tavaroiden liikkumiseen. Ehdotuksen mukaan liikennejärjestelmän suunnittelun tulee olla jatkuvaa, osallistavaa, vuorovaikutteista ja ketterää.

Lakiehdotuksessa liikennejärjestelmäsuunnittelun (valtion liikennejärjestelmästä ja maanteistä, 15 c §) osalta säädetään maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmasta ja sen sisällöstä aiempaa yksityiskohtaisemmin. HE:n luonnoksen perusteluissa todetaan, että maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa olisi myös kiinnitettävä huomiota maakunnan alueen kuntien ja kaupunkiseutujen liikennejärjestelmää koskevaan suunnitteluun. Maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman osalta yhteistyö kunnissa ja kaupunkiseuduilla tehtävän liikennejärjestelmäsuunnittelun kanssa tarkoittaisi muun

Tekninen ja ympäristötoimi

03.00.00

4689/2018

16.11.2018

muassa sitä, että kaupunkiseutujen tavoitteet ja suunnitelmat liikenteen, maankäytön, asumisen ja palveluiden kehittämiseksi otettaisiin huomioon ja sovitettaisiin yhteen maakunnan tason suunnittelun kanssa. Sama koskisi muun muassa joukkoliikennepalvelujen muuta kehittämistä. Yhteensovittaminen kuntien liikennejärjestelmäsuunnittelun kanssa on edellytys kokonaisvaltaiselle liikennejärjestelmän toimivuudelle. Kuntien katuverkko ja liikennejärjestelmä muodostavat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä liikenteen solmukohtia, jotka tulee huomioida osana kokonaisuutta.

Yleissuunnitelman ja tiesuunnitelman on perustuttava maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteisen kaavaan. Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa on asetuksenantoa koskeva valtuutussäännös, joka laajentaa tätä säännöstä koskemaan myös maakuntien liikennejärjestelmäsuunnitelmia.

Espoon kaupunki pitää ehdotuksessa myönteisenä sitä, että esitetty liikennejärjestelmäsuunnittelu parhaimmillaan lisääisi avoimuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia liikennejärjestelmän kehittämistä koskevissa menettelyissä. Kielteisenä on kuitenkin pidettävä sitä, että esityksessä hajautetaan tehtäviä ja resursseja eri organisaatioille. Kuntien osalta tilanne luo epävarmuutta muun muassa liikennejärjestelmäsuunnitteluun. Samoin pääkaupunkiseudulle tärkeä kaupunkiseutujen vuorovaikutusta ja sopimusmenettelyä koskeva menettely (MAL) on ehdotuksessa huomioimatta tai sen sijaan ei esitetä mitään.

Liikennejärjestelmä kytkeytyy tiiviisti kunnan alueella olevan yhdyskuntarakenteen kehittämiseen osana maankäytön suunnittelua. Liikennejärjestelmäsuunnitelman tulee siksi tukea kunnan suunnittelutyötä ja mahdollistaa ja luoda edellytyksiä kunnan tavoitteelliselle kaavoitustyölle ennemmin kuin rajoittaa kunnan päätösvaltaa maankäytön asioissa.

Olli Isotalo
Teknisen toimen johtaja
050 593 3359
olli.isotalo@espoo.fi